

Na osnovu člana 11 stav 1 Zakona o zaštiti konkurencije („Službeni list CG“, broj 44/12) Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2014. godine, donijela je

Uredbu o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma od zabrane

Predmet

Član 1

Grupno izuzeće od zabrane vertikalnih sporazuma vrši se pod uslovima, po postupku i kriterijumima utvrđenim ovom uredbom.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj uredbi imaju sljedeća značenja:

- 1) **kupac** je učesnik na tržištu koji kupuje proizvode proizvođača na osnovu sporazuma koji ima za cilj izradu ili unaprjeđenje novog proizvoda ili radi prodaje drugom kupcu ili krajnjem potrošaču;
- 2) **konkurent** je postojeći ili potencijalni učesnik koji obavlja djelatnost na istom relevantnom tržištu;
- 3) **drugi kupac** je fizičko ili pravno lice koje nije učesnik u sporazumu, ali kupuje robu i usluge od kupca koji je učesnik u sporazumu;
- 4) **obaveza nekonkurisanja** je direktno ili indirektno uslovljavanje kupca da ne proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge na istom relevantnom tržištu koje je predmet sporazuma ili svaka direktna ili indirektna obaveza kupca da najmanje 80% ukupnih potreba, po osnovu vrijednosti ili obima prometa, za relevantnim ili zamjenljivim proizvodom nabavlja od prodavca ili drugog dobavljača određenog od strane prodavca;
- 5) **potencijalni konkurent** je pravno ili fizičke lice koje može postati učesnik na istom tržištu ukoliko je u mogućnosti da u kraćem vremenskom periodu, u slučaju malog ali trajnijeg povećanja cijena, preduzme sve neophodne radnje i mjere za aktivno učešće na relevantnom tržištu;
- 6) **posebna znanja i vještine** su skup nepatentiranih i nezaštićenih praktičnih znanja i vještina koji su proizvod poslovne prakse, materijalnog i nematerijalnog ulaganja, povjerljivog karaktera i u potpunosti prepoznatljivi;

Vrste vertikalnih sporazuma

Član 3

(1) Grupno izuzeće vertikalnih sporazuma od zabrane primjenjuje se na vertikalne sporazume koji u ugovornom odnosu sadrže ograničenja iz člana 8 Zakona o zaštiti konkurencije (u daljem tekstu: Zakon), a naročito na:

- 1) sporazume o ekskluzivnoj distribuciji kojima se prodavac obavezuje da prodaje proizvode koji su predmet sporazuma samo jednom distributeru na određenom geografskom području;
- 2) sporazume o selektivnoj distribuciji kojima se prodavac obavezuje da proizvode koji su predmet sporazuma prodaje isključivo prethodno izabranim kupcima na osnovu jasnih kvalitativnih i/ili kvantitativnih kriterijuma koji ne sadrže dopunska ograničenja koja nijesu neophodna za funkcionisanje sistema selektivne distribucije, pri čemu kupac preuzima obavezu da neće prodavati ugovorni proizvod drugim kupcima van utvrđene selektivne distributivne mreže prodavca;
- 3) sporazume sa odredbom o ekskluzivitetu, a naročito o pretežnoj ili ekskluzivnoj kupovini, ekskluzivnoj prodaji ili ekskluzivnoj prodaji za određenog kupca ili grupu kupaca kojima se:
 - prodavac obavezuje da prodaje proizvod samo jednom kupcu sa ovlašćenjem za dalju prodaju isključivo određenom drugom kupcu ili određenoj grupi drugih kupaca;
 - kupac direktno ili indirektno obavezuje da proizvode koji su predmet sporazuma nabavlja isključivo od jednog dobavljača za potrebe proizvodnje i/ili prodaje;
 - prodavac direktno ili indirektno obavezuje da proizvode koji su predmet sporazuma prodaje samo jednom kupcu za potrebe dalje proizvodnje i/ili prodaje;
- 4) sporazume o trgovinskom zastupanju bez komercijalnog rizika zastupnika prema kojima zastupnik posreduje u zaključenju ugovora trećih lica sa nalogodavcem i ne preuzima nikakav komercijalni rizik zastupanja;
- 5) sporazume o franšizingu kojima davalac franšize obezbjeđuje primaocu franšize, u zamjenu za finansijsku ili drugu naknadu, pravo na korišćenje predmeta franšizinga u svrhu proizvodnje i/ili prodaje predmeta sporazuma;
- 6) sporazume ili ugovorne odredbe o avansnom plaćanju u novcu ili robi za usluge komercijalnog pristupa predmetu sporazuma drugim kupcima i/ili krajnjim potrošačima ili dio sporazuma kojima se prodavac obavezuje da kupcu isplati ugovorenu novčanu sumu ili obezbijedi drugu materijalnu ili nematerijalnu korist sa ciljem obezbjeđenja podrške kupca poslovnim interesima prodavca i naknadu troškova trgovca na malo u direktnoj vezi sa prodajom robe;
- 7) sporazume o kupoprodaji kojima se utvrđuje prenos prava intelektualne svojine sa pravom korišćenja, prodaje i/ili preprodaje od strane kupca kojima se reguliše prenos određenih prava na kupca pri čemu prenos prava intelektualne svojine nije osnovni predmet sporazuma i ne proizvodi posljedice ograničenja iz člana 10 ove uredbe, a u direktnoj je vezi sa korišćenjem, prodajom ili preprodajom robe ili usluga od strane kupca i ne sadrži ograničenja koja ne mogu biti izuzeta od zabrane u skladu sa ovom uredbom.

Primjena na specifične vrste sporazuma

Član 4

(1) Grupno izuzeće sporazuma od zabrane primjenjuje se i na vertikalne sporazume zaključene između udruženja i članica udruženja, kao i između udruženja i dobavljača članica udruženja ako:

- 1) su sve članice udruženja, trgovci na malo koji prodaju ugovorene proizvode krajnjim potrošačima, i
- 2) pojedina članica udruženja zajedno sa povezanim učesnicima na tržištu nema ukupan godišnji prihod veći od 250 hiljada Eur-a, i
- 3) članice udruženja imaju zajedničko učešće na relevantnom tržištu manje od 50%.

(2) Grupno izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na sporazume zaključene između pojedinih članica udruženja i na odluke udruženja.

(3) Grupno izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na vertikalne sporazume zaključene između konkurenata, osim ako sporazum ne utvrđuje uzajamna činjenja i davanja konkurenata, a ukupan prihod kupca u prethodnoj obračunskoj godini je manji od 500 hiljada Eur-a i u slučaju kada:

- 1) je prodavac proizvođač i distributer proizvoda, a kupac je distributer, ali ne i konkurent ili potencijalni konkurent prodavcu na tržištu proizvodnje, ili
- 2) dobavljač nudi usluge na različitim nivoima trgovine, a kupac ne pruža konkurentne usluge na istom nivou trgovine na kojem kupuje ugovorne usluge.

Tržišni udjeli učesnika sporazuma

Član 5

(1) Vertikalni sporazumi iz ove uredbe mogu biti izuzeti od zabrane kada je tržišni udio prodavca na tržištu na kojem prodaje relevantan proizvod ili uslugu manji od 30% i kada je tržišni udio kupca na relevantnom tržištu na kojem kupuje relevantan proizvod ili uslugu manji od 30%.

(2) Vertikalni sporazumi iz ove uredbe zaključeni između tri i više učesnika mogu biti izuzeti od zabrane kada je tržišni udio svakog od učesnika u sporazumu na relevantnom tržištu na kojem kupuje i/ili prodaje ugovorni proizvod ili uslugu manji od 30%.

(3) Ako se tržišni udio jednog ili više učesnika u vertikalnom sporazumu poveća iznad 30% u periodu nakon zaključenja sporazuma i nije veći od 35%, grupno izuzeće će se primjenjivati i za naredne dvije kalendarske godine od godine u kojoj je tržišni udio prvi put bio iznad 30%.

Ocjena tržišnih udjela

Član 6

(1) Tržišni udio prodavca na relevantnom tržištu iz člana 5 stav 1 ove uredbe izračunava se na osnovu ostvarenog prometa prodavca u ukupnom prometu relevantnog proizvoda, po vrijednosti ili obimu, u prethodnoj kalendarskoj godini.

(2) Tržišni udio kupca na relevantnom tržištu iz člana 5 stav 1 ove uredbe izračunava se na osnovu ostvarenog obima kupovine kupca u ukupno ostvarenoj kupovini relevantnog proizvoda, po vrijednosti ili obimu, u prethodnoj kalendarskoj godini.

(3) Tržišni udio iz stava 1 ovog člana uvećava se za iznos prihoda povezanih učesnika na tržištu koji je ostvaren na relevantnom tržištu proizvoda i zamjenjivih proizvoda koji su predmet sporazuma.

(4) Međusobni promet proizvoda i njihovih zamjenljivih proizvoda koji su predmet sporazuma između prodavca i povezanih učesnika na tržištu iz stava 3 ovog člana ne uračunava se prilikom izračunavanja udjela ugovornih strana na relevantnom tržištu.

Zabranjene ugovorne odredbe

Član 7

Grupno izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na vertikalne sporazume kojima se direktno ili indirektno, pojedinačno ili zajedno sa drugim činiocima, utvrđuju ograničenja koja imaju za cilj:

- 1) neposredno ili posredno ograničavanje prava kupca da slobodno određuje cijenu u daljoj prodaji, bez uticaja na pravo utvrđivanja maksimalne ili preporučene prodajne cijene od strane prodavca, pod uslovom da se na taj način ne omogućava utvrđivanje fiksne ili minimalne prodajne cijene kao rezultat poslovnog pritiska, uslovljavanja poslovanja ili pružanja pogodnosti bilo koje ugovorne strane;
- 2) ograničavanje teritorije na kojoj kupac može prodavati proizvode koji su predmet sporazuma ili ograničavanje prodaje proizvoda koji su predmet sporazuma određenoj grupi kupaca;
- 3) ograničavanje članovima u okviru odobrenog sistema selektivne distribucije, koji posluju na tržištu maloprodaje, aktivne ili pasivne prodaje relevantnog proizvoda krajnjim korisnicima, ne isključujući mogućnost zabrane članici sistema selektivne distribucije da prodaje relevantan proizvod izvan odobrenog prodajnog mjesta;
- 4) ograničavanje međusobnog snabdijevanja distributera u okviru sistema selektivne distribucije, uključujući i snabdijevanje distributera koji ne posluju na istom nivou trgovine, a koji su u okviru tog sistema selektivne distribucije.

Posebna ograničenja koja nijesu predmet zabrane

Član 8

Izuzetno od člana 7 stav 1 tač. 1 i 2 ove uredbe, grupna izuzeća od zabrane primjenjuju se na ugovorne odredbe koje sadrže vertikalna ograničenja sa ciljem:

1) utvrđivanja minimalne ili fiksne cijene u daljoj prodaji radi obezbjeđivanja ekonomske stabilnosti tržišta i konkurencije među kupcima i prodavcima predmeta sporazuma, obezbjeđenja utvrđenog standarda kvaliteta, zaštite poslovnog interesa proizvođača i krajnjeg potrošača, a koja nije od uticaja na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije, ako ugovorna odredba ispunjava uslove iz člana 9 Zakona;

2) zabrane kupcu u sporazumu da prodaje ugovorni proizvod na određenoj teritoriji ili određenoj grupi kupaca, osim ograničenja:

- aktivne prodaje na određenom području ili za određenu grupu kupaca rezervisanu za dobavljača, ili područje koje je dobavljač dodijelio drugom kupcu, ako se tim ograničenjem ne ograničava prodaja posrednim kupcima koji su klijenti tog kupca;

- prava veletrgovca da aktivno ili pasivno prodaje proizvod koji je predmet sporazuma krajnjem potrošaču;

- aktivne i pasivne prodaje članice selektivne distributivne mreže distributerima izvan mreže u okviru geografskog područja na kojem je prodavac uspostavio sistem selektivne distribucije, i

- prava kupca da prodaje rezervne dijelove ili komponente namijenjene proizvodnji finalnog proizvoda drugim kupcima, radi njihovog korišćenja za proizvodnju proizvoda konkurentnog proizvodu prodavca;

3) zabrane članici sistema selektivne distribucije da aktivno ili pasivno prodaje predmet sporazuma krajnjem potrošaču izvan uspostavljene mreže u maloprodaji, a bez uticaja na zabranu članici selektivnog distributivnog sistema da prodaje predmet sporazuma van odobrenog geografskog područja prodaje;

4) zabrane unakrsnog snabdijevanja članica selektivne distributivne mreže kao i distributera koji posluju na različitom nivou trgovine i snabdijevanja;

5) ograničavanja prava prodavca rezervnih dijelova i komponenti da ih samostalno prodaje krajnjim potrošačima ili servisima i bez odobrenja kupca.

Aktivna i pasivna prodaja

Član 9

(1) Aktivna prodaja u smislu ove uredbe je aktivna promocija i oglašavanje radi traženja ili privlačenja kupaca sa teritorije prethodno dodijeljene ekskluzivnom distributeru, a naročito zaključivanje ugovora na zahtjev i predlog prodavca i preduzimanje poslovnih radnji sa ciljem prodaje proizvoda kupcima.

(2) Aktivna prodaja iz stava 1 ovog člana je i preduzimanje mjera radi osnivanja novog društva, uspostavljanja distributivne mreže, organizacije i osnivanja magacinskog i distributivnog centra, kao i preduzimanje promotivno-marketinških aktivnosti na teritoriji dodijeljenoj ekskluzivnom distributeru.

(3) Aktivnim traženjem i privlačenjem kupaca iz stava 1 ovog člana smatra se i svaka radnja sa ciljem direktne ponude proizvoda koji je predmet sporazuma kupcima lično, poštom, elektronskim ili sličnim sredstvima komunikacije, bez izričitog zahtjeva kupca sa područja ekskluzivnog distributera.

(4) Pasivna prodaja u smislu ove uredbe je prodaja i isporuka proizvoda isključivo na zahtjev kupca, ako ostvarena prodaja nije posljedica preduzete aktivne prodaje prodavca.

(5) Pasivna prodaja u smislu ove uredbe je i oglašavanje na internetu koje je dostupno i kupcima van teritorije dodijeljene ekskluzivnom distributeru.

Ograničenja koja ne mogu biti izuzeta

Član 10

(1) Grupno izuzeće od zabrane ne primjenjuje se na sporazume iz čl. 3 i 4 ove uredbe, ako sporazum sadrži direktnu ili indirektnu:

1) obavezu nekonkurisanja na period duži od pet godina, ili na neograničeno vrijeme, ili ako je sporazum prećutno produžen nakon isteka perioda od pet godina;

2) zabranu kupcu nakon isteka ili raskida sporazuma da proizvodi, kupuje, prodaje ili distribuira proizvode koji su predmet sporazuma ili konkurentne proizvode;

3) obavezu članicama selektivnog distributivnog sistema da ne distribuiraju proizvode određenih snabdjevača.

(2) Izuzetno od stava 1 tačka 1 ovog člana, obaveza nekonkurisanja ugovorena na period duži od pet godina ne smatra se zabranjenim vertikalnim ograničenjem kada kupac prodaje proizvode koji su predmet sporazuma u poslovnom prostoru ili na zemljištu čiji je vlasnik prodavac, ili koju je prodavac uzeo u zakup od trećeg lica koje nije u direktnoj vezi sa kupcem, ako je trajanje obaveze nekonkurisanja ugovoreno u periodu kraćem od perioda na koji je kupac zakupio poslovni prostor ili zemljište.

(3) Izuzetno od stava 1 tačka 2 ovog člana grupno izuzeće od zabrane primjenjuje se ako je zabrana ugovorena na period kraći od jedne godine od prestanka važenja ili raskida ugovora i kada se zabrana odnosi na:

1) proizvode ili usluge koje su konkurentne predmetu sporazuma; i

2) potrebu zaštite posebnih znanja i vještina koje je prodavac prenio na kupca sa ciljem sprovođenja predmeta sporazuma.

Promjena tržišnih uslova

Član 11

Vertikalni sporazumi koji zajedno sa sličnim sporazumima utiču na promjene na relevantnom tržištu, ne ispunjavaju uslove za izuzeće od zabrane u skladu sa članom 9 Zakona, naročito u slučajevima kada:

- 1) je pristup relevantnom tržištu ili stepen konkurencije značajno ograničen većim brojem vertikalnih sporazuma koji sadrže slična vertikalna ograničenja;
- 2) vertikalni sporazumi sa istim ili sličnim ograničenjima zaključeni između kupaca i prodavaca istog relevantnog proizvoda proizvode efekat zatvaranja više od 40% relevantnog tržišta;
- 3) vertikalni sporazum onemogućava kupce da obezbijede alternativni izvor snabdjevanja za proizvod koji je predmet sporazuma ili zamjenljivi proizvod;
- 4) zbog specifičnih obilježja strukture i koncentrisanosti relevantnog tržišta zaključeni vertikalni sporazumi na relevantnom tržištu imaju negativne efekte na relevantno tržište, razvoj postojeće i potencijalne konkurencije, kao i negativan uticaj na povezana tržišta.

Prestanak važenja

Član 12

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o bližim uslovima za izuzeća sporazuma po vrstama i određivanje vrsta sporazuma koji mogu biti izuzeti od zabrane ("Službeni list RCG", broj 10/07).

Stupanje na snagu

Član 13

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:

Podgorica, 2014. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

Đukanović

Milo